

Guia didàctica

Segon cicle d'educació infantil

www.cinemadretsinfants.cat

// Cicle de Cinema dels Drets dels Infants

LA INFÀNCIA CREIX AMB BARCELONA
2023 - 2024

PETITES HISTÒRIES PER SER QUI ES VOL SER

Anais Sorrentino, Nicolas Liguori
i Arnaud Demuyck, Milen Vitanov i Vera Trajanova,
i Raúl «Robin» Morales Reyes

Ajuntament de
Barcelona

ÍNDEX

PÀG.

<u>3</u>	1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS
<u>3</u>	1.1. Propòsit i enfocament
<u>4</u>	1.2. Eixos i competències específiques
<u>5</u>	1.3. Drets a treballar
<u>5</u>	1.4. Marc legal relacionat
<u>8</u>	2. ELS CURTMETRATGES
<u>8</u>	2.1. Fitxes tècniques breus
<u>9</u>	2.2. Sinopsis de l'argument
<u>10</u>	2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar
<u>14</u>	3. PROPOSTA PEDAGÒGICA
<u>14</u>	3.1. Plantejament general
<u>14</u>	3.2. Per anar al cinema
<u>16</u>	3.3. Del cinema a l'aula
<u>19</u>	3.4. De l'aula al món
<u>19</u>	3.5. Recull de creacions escolars
<u>19</u>	3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat
<u>20</u>	4. MATERIAL COMPLEMENTARI
<u>20</u>	4.1. Enllaços d'interès
<u>20</u>	4.2. Bibliografia i filmografia

1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

En un món tan marcat per un espès teixit de xarxes d'interrelacions socials, la personalitat esdevé fonamental. El joc enriquidor entre el jo i el nosaltres pot tornar-se tens quan l'infant se sent amb diferències respecte al grup. Aquestes li fan témer ser criticat, rebutjat o fins i tot castigat o maltractat, la qual cosa suposa un fre per a la seva autorealització i el creixement personal.

El Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI) de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'eslògan **La infància creix amb Barcelona**, vol reivindicar enguany el dret a ser un mateix o una mateixa. Això vol dir oferir eines per reforçar l'autoestima d'aquells infants que se senten fora de l'estàndard, en l'àmbit que sigui. Es tracta de fomentar el respecte i l'acceptació de les diferències, i de lluitar contra tota discriminació per motius d'origen, caràcter, aficions, aptituds, habilitats, orientació sexual o qualsevol altra, que coarta el desenvolupament lliure i saludable de tot infant.

L'edició 2023-24 del CCDI ofereix recursos per conèixer i debatre els **drets dels infants** que acompanyen a **ser un mateix o una mateixa**, i a **viure en pau**. Ho fa partint de la legislació actual: Convenció sobre els Drets de l'Infant, Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència, Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona. El procés que cadascú pugui trobar el seu lloc en el món, construir una identitat diferenciadora, i autorealitzar-se és tot un repte que presenta situacions clau durant la infantesa. Hi contribueix de manera decisiva la capacitat d'apel·lar als drets inherents a l'etapa de la infància.

A educació infantil s'ha programat la sessió **Petites històries per ser qui es vol ser**, amb un migmetratge i tres curtmetratges. Expliquen quatre contes per començar a dibuixar qui vol ser cadascú. Una nena prefereix jugar a cavallers i dracs que a firetes. Una altra està decidida a tocar la flauta, malgrat que el rei ho hagi prohibit. Un nen aprèn a no riure's d'una companya només pel fet de ser d'ètnia gitana. Un petit tigre emprèn una aventura per a què li surtin les ratlles, com a la resta.

El recorregut pedagògic va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i a l'entorn dels nens i les nenes. Per facilitar-lo, el [web](#) disposa dels materials didàctics, les creacions de l'alumnat, i la informació sobre les sessions familiars, per a adolescents, i per a entitats socioeducatives i de lleure educatiu.

El **Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI)** és un programa educatiu que promou el Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida de l'Ajuntament de Barcelona, engegat l'any 2000 en col·laboració amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

L'edició **2023-24** del CCDI ofereix recursos per treballar a l'aula els **drets dels infants** que acompanyen a **ser un mateix o una mateixa**, i a **viure en pau**.

1.2. Eixos i competències específiques

1. Un infant que creix amb autonomia i confiança

- Progressar en el coneixement i el domini del cos, en el moviment i la coordinació, adonant-se de les pròpies possibilitats, per anar desenvolupant autonomia personal i una autoimatge ajustada i positiva.
- Viure les emocions, expressant i reconeixent sentiments i necessitats, per anar creixent en benestar emocional i seguretat afectiva.
- Adonar-se de la influència de l'espai i el temps en les situacions de vida quotidiana a partir de les experiències viscudes, per créixer amb seguretat i entendre el món.
- Progressar en l'adquisició de normes i hàbits saludables i ecosocialment responsables, guanyant confiança en les pròpies possibilitats i capacitats per construir la pròpia identitat.

2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges

- Interpretar, comprendre i expressar missatges, emprant recursos i coneixements basats en la pròpia experiència, per avançar en la comunicació i la construcció de nous aprenentatges.
- Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.

3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat

- Desenvolupar, de manera progressiva, diferents formes de raonament i procediments del pensament científic, a través de l'observació i la manipulació, per iniciar-se en la interpretació de l'entorn i respondre de manera creativa als diferents reptes i situacions.
- Explorar i reconèixer elements i fenòmens del món natural, establint relacions entre la pròpia acció i les conseqüències que se'n deriven, per iniciar hàbits de sostenibilitat i conservació de l'entorn.

4. Un infant que forma part de la diversitat del món que l'envolta

- Avançar en la relació amb els altres en condicions d'igualtat, creant lligams, per construir la pròpia identitat basada en els valors democràtics i de respecte als drets humans.
- Apreciar progressivament l'entorn social i cultural proper i la seva diversitat, mostrant interès i respecte per conviure.

1. Un infant que creix amb autonomia i confiança.

2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges.

3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat.

4. Un infant que forma part de la diversitat del món que l'envolta.

1.3. Drets a treballar

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 2. L'infant gaudirà d'una protecció especial i disposarà d'oportunitats i de serveis, dispensat tot això per la llei i altres mitjans, a fi que pugui desenvolupar-se físicament, mentalment, moralment, espiritualment i socialment d'una manera sana i normal, així com en condicions de llibertat i dignitat. En promulgar lleis amb aquesta finalitat, la consideració fonamental a què caldrà atènyer-se serà l'interès superior de l'infant.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 2.1. Els estats membres han de respectar els drets enunciats en aquesta convenció i assegurar-los a tots els infants sota la seva jurisdicció sense cap mena de discriminació, independentment de la raça, el color, el sexe, la llengua, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la incapacitat física, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares o dels seus tutors legals.

Article 2.2. Els estats membres prendran totes les mesures adequades per assegurar que l'infant estigui protegit contra tota classe de discriminació o càstig per mor de la condició, les activitats, les opinions expressades o les creences dels seus pares, tutors legals o familiars.

Article 12.1. Els estats membres han d'assegurar a l'infant amb capacitat de formar un judici propi el dret a manifestar la seva opinió en tots els afers que l'afectin. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa.

Article 31.1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant al descans i a l'esplai, a lliurar-se al joc i a les activitats d'esbarjo

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

adequades a la seva edat, i a participar lliurement en la vida cultural i les arts.

Article 31.2. Els estats membres han de respectar i promoure el dret de l'infant a participar plenament en la vida cultural i artística i han d'afavorir oportunitats de participació en activitats culturals, artístiques, recreatives i d'esplai.

Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència

Article 1. Objecte.

1. La llei té per objecte garantir els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral davant de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral (...).

3. S'entén per bon tracte als efectes de la present llei aquell que, respectant els drets fonamentals dels nens, les nenes i els adolescents, promou activament els principis de respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció de la llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels nens, nenes i adolescents.

Article 4. Criteris generals.

1. Són aplicables els principis i criteris generals (...) següents:

- a) Prohibició de tota forma de violència sobre els nens, nenes i adolescents.
- c) Promoció del bon tracte al nen, nena i adolescent com a element central de totes les actuacions.
- g) Reforçar l'autonomia i la capacitat de les persones menors d'edat per a la detecció precoç i adequada reacció davant de possibles situacions de violència exercida sobre ells o sobre tercers.
- h) Individualització de les mesures tenint en compte les necessitats específiques de cada nen, nena o adolescent víctima de violència.
- i) Incorporació de la perspectiva de gènere en el disseny i implementació de qualsevol mesura relacionada amb la violència sobre la infància i l'adolescència.
- j) Incorporació de l'enfocament transversal de la discapacitat al disseny i la implementació qualsevol mesura relacionada amb la violència sobre la infància i l'adolescència.
- k) Promoció de la igualtat de tracte de nens i nenes mitjançant la coeducació i el foment de l'ensenyament en equitat, i la desconstrucció dels rols i estereotips de gènere.
- l) Avaluació i determinació formal de l'interès superior del menor a totes les decisions que afectin una persona menor d'edat.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Ajuntament de
Barcelona

Legislació autonòmica i local que regula els drets dels infants:

1. Catalunya

[Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència \(íntegra\).](#)

2. Barcelona

[Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona \(íntegra\).](#)

Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Article 5. L'interès superior de l'infant o l'adolescent

1. L'interès superior de l'infant o l'adolescent ha d'ésser el principi inspirador i fonamentador de les actuacions públiques.

4. Per a determinar l'interès superior de l'infant o l'adolescent se n'han d'atendre les necessitats i els drets, i s'ha de tenir compte la seva opinió, els seus anhels i aspiracions, i també la seva individualitat dins el marc familiar i social.

Article 6. Desenvolupament de les potencialitats personals

La criança i la formació dels infants i els adolescents ha de garantir-ne el desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social, d'una manera lliure, integral i harmònica, i ha de potenciar en tot moment llurs capacitats educatives i d'aprenentatge, i procurar-los el benestar físic, psicològic i social.

Article 9. No-discriminació

1. Els poders públics han de garantir el principi d'igualtat i eliminar qualsevol discriminació a infants o adolescents per raó de raça, sexe, idioma, religió, opinió política o d'una altra índole, origen nacional, ètnic o social, posició econòmica, condicions físiques, psíquiques o sensorials, estat de salut, naixement, orientació sexual o qualsevol altra condició (...).

2. Els poders públics han d'identificar d'una manera activa els infants o els adolescents que, individualment o en grup, requereixen l'adopció de mesures protectores especials per a reduir o eliminar factors de discriminació.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

Capítol 1. Drets i deures de ciutadania

Article 8. Participació en la vida política municipal

1. L'Ajuntament ha de facilitar la participació de totes les persones en la vida local.

Capítol 3. Equitat i accions positives

Article 22. Infants i adolescents

Totes les persones menors d'edat tenen dret a tenir condicions d'existència que els permetin el seu desenvolupament integral.

En particular:

- Tenen dret a gaudir de la seva família en un marc de responsabilitat i protecció.
- Han de tenir garantits els recursos socials per al ple desenvolupament físic, mental, intel·lectual i ètic.
- Tenen dret a opinar i a expressar-se.
- Tenen dret a la prevenció i l'atenció davant de situacions de discriminació, risc o desemparament.

2. ELS CURTMETRATGES

2.1. Fitxes tècniques breus

Títol: *Randes i dragó*

Títol original: *Dentelles et dragon*

Direcció, animació, guió i muntatge: Anais Sorrentino

Països de producció: França i Bèlgica

Any d'estrena: 2015

Durada: 5 minuts

Animació 2D

Versió en català

Títol: *El vent entre les canyes*

Títol original: *Le vent dans les roseaux*

Direcció: Nicolas Liguori i Arnaud Demuynck

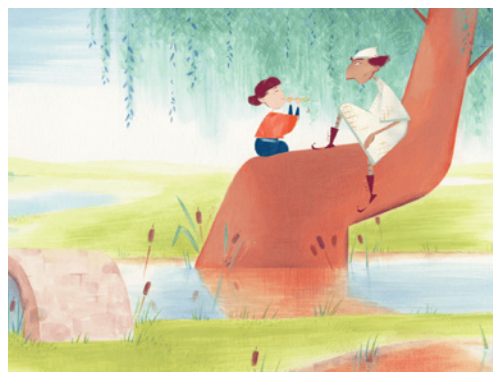
Països de producció: França, Suïssa i Bèlgica

Any d'estrena: 2016

Durada: 27 minuts

Animació 2D

Versió en català

Títol: *Bango Vassil*

Títol original: *Bango Vassil*

Direcció i guió: Milen Vitanov i Vera Trajanova

Països de producció: Bulgària i Alemanya

Any d'estrena: 2016

Durada: 9 minuts

Animació 2D

Versió en català

Títol: *El tigre sense ratlles*

Títol original: *Le tigre sans rayures*

Direcció, animació i guió: Raúl «Robin» Morales Reyes

Països de producció: França, Suïssa i Mèxic

Any d'estrena: 2018

Durada: 9 minuts

Animació 2D

Versió original sense diàlegs

2.2. Sinopsis de l'argument

Randes i dragó

La Roxane s'avorreix jugant a randes i firetes amb dues amigues, i les deixa per fer-se cavaller i buscar aventures. De seguida, troba un dragó que també està fart d'haver de fer sempre de dolent. La Roxane li proposa que sigui el seu cavall i surten volant a la cerca de noves coneixences. Es topen amb un gat esporuguit, que es proposa com a drac ferotge, i amb un gall que serà el trobador que canti les seves gestes. En no aconseguir ningú que faci de princesa, la Roxane ho proposa a les seves amigues de l'inici de la història. Les dues accepten encantades, i tota la colla juga conjuntament, cadascú fent el rol que ha triat.

[Extracte](#) (versió original amb subtítols en anglès)

El vent entre les canyes

Un trobador que passeja pel bosc fent música és aturat per uns soldats que li prenen els instruments i li fan saber que està prohibit tocar en tot el regne. El glosador s'aixopluga en una masia on la propietària li explica que el rei va proscriure qualsevol melodia des que el seu fill, el príncep, va tornar de la guerra sord i mut. A la masia hi viu també una nena, l'Éliette, filla d'un matrimoni lutier que està empresonat.

La nena i el trobador fan amistat de seguida i fan sonar pel bosc una flauta que han amagat. Un cop al mercat del castell, el glosador conta una faula, acompanyant-la amb sons rítmics que fa amb el cos. Això causa l'admiració del públic, fins que apareixen els soldats i obliguen a aturar la funció.

Malgrat aquest ambient hostil, la nena no deixa de tocar la flauta pel bosc. En un cert moment, ella i el trobador són enxampats de nou per l'exèrcit i empresonats al castell, causant la irritació de tot el poble. Tot i la por a l'exèrcit i al rei, els súbdits protesten, recuperen els instruments amagats dels pares de l'Éliette, i els fan sonar a les portes del castell.

De manera sobtada, com desvetllat pels sons musicals, el príncep recupera l'oïda i la parla. Tot seguit, el rei retira la prohibició, i fins i tot dona el màxim reconeixement reial a la música.

[Extracte](#) (versió original amb subtítols en anglès)

[Tràiler de la compilació de curtmétratges](#)

Bango Vassil

Una nena d'ètnia gitana s'adreça, tota decidida, cap a un grupet d'infants que juguen a la neu. Els ofereix galetes típiques de la celebració del cap d'any romaní. Un dels nens les rebutja, tot dient que el seu pare els té prohibit acceptar res que provingui de la població gitana. L'un i l'altra es comencen a barallar tirant-

2. ELS CURTMETRATGES

se neu i fent-se burla. En una corredissa, llisquen per un pendent i cauen al damunt d'una llacuna glaçada. A resultes de l'impacte del seu pes, una placa de gel s'esquinça i es queden sols surant a la deriva, riu avall. Després d'una bona estona discutint i enfadats, s'acaben coneixent i fan amistat, i això fa que es posin a col·laborar per evitar que el corrent se'ls endugui. Remen alhora per atansar-se a la riba. Quan són a punt de defallir, se'ls apareix Bango Vassil, personatge màgic de l'any nou romaní, i els ajuda. Com que estan mig morts de fred, els cull amb la mà, els cuida i els retorna amb la colla d'amics del nen, que els estava buscant.

[Tràiler](#)

[Curtmetratge](#) (versió original amb subtítols en anglès)

El tigre sense ratlles

Un petit tigre pateix el menyspreu i la burla d'altres animals i dels seus propis germans, perquè no té ratlles com la resta. Trist, emprèn un llarg camí a soles. Al llarg del seu trajecte, se sent proper a petits animalons que no el reconeixen com a perillós, potser pel fet de no tenir ratlles. Finalment, una nit és guiat per una cuca de llum i, en el reflex de l'aigua d'un estany, descobreix que ja li surten les taques tan desitjades. Així és com el petit tigre se sent en harmonia amb l'univers, la natura i ell mateix, i torna cap a casa.

[Curtmetratge](#)

2.3. Conflictes i personatges en relació als valors a treballar

Randes i dragó

El curtmetratge presenta el tema del dret a ser un mateix o una mateixa fent una crítica als rols i els estereotips que imposa la societat. Les dinàmiques preestablertes sovint coarten la llibertat que cada infant pugui ser com vulgui, s'expressi de la manera que sent a dins i jugui a ser allò que més li plau en cada moment. El film mostra com el diàleg obert i la relació a través del joc resulten molt imaginatius i enriquidors per a la petita infància, tot acompanyant-la a desenvolupar-se amb plenitud.

El món dels contes és un vehicle transmissor de convencions socials amb un gran potencial. I d'aquí la gràcia que el curtmetratge planteja escollir lliurement els papers dels personatges, a partir d'una rondalla clàssica com és el mite del cavaller que salva una princesa sotmesa a un drac voraç. El paradigma màxim a Catalunya n'és la [llegenda de Sant Jordi](#). La història es manté a grans trets com a font d'inspiració, però els personatges es subverteixen de manera creativa i enjogassada. Succeeix així a partir d'un acte rebel de la Roxane, gràcies a què

Un petit tigre pateix el menyspreu i la burla d'altres animals i dels seus propis germans, perquè no té ratlles com la resta. Trist, emprèn un llarg camí a soles. Al llarg del seu trajecte, se sent proper a petits animalons que no el reconeixen com a perillós, potser pel fet de no tenir ratlles.

2. ELS CURTMETRATGES

tres nous amics (drac, gat i gall) s'apunten al canvi de rols, i amb l'acceptació de la nova situació per part de les dues amigues.

Com és propi de l'edat, el gest de la Roxane ve motivat per l'avorriment i el desig de jugar a ser. Tot i tractar-se d'una nena, li ve de gust assumir el rol de cavaller, i no haver de seguir jugant a randes i firetes. I surt esperitada a la cerca d'aventures. De seguida, es topa amb un drac que no se sent bé fent de dolent, malgrat la imatge estereotipada que el fa temible. En canvi, se'ls apareix un gat a qui li agradaria fer por, en lloc de ser un animal atemorit per l'entorn del bosc. I també se'ls afegeix un gall que no només vol fer galls, sinó ser un bon trobador. Tot el recorregut per formar el grup té una inspiració clara en el conte [Els músics de Bremen](#).

És molt interessant el moment en què la màgia del joc s'atura, perquè no troben qui se senti a gust amb el rol de princesa. La colla es reuneix per trobar-hi una solució. A la Roxane se li acut proposar-ho a les dues amigues amb qui jugava a randes i firetes abans d'embarcar-se a ser cavaller. Sense pensar-s'ho dos cops, el grup decideix que hi haurà dues princeses en lloc d'una, i així tothom tindrà un paper. Corren a buscar-les i es veu com les dues nenes s'afegeixen amb passió al joc de la rondalla.

La superació dels rols preestablerts possibilita que tots i totes juguin plegats, feliçment, en pau i harmonia. En el curtmetratge es produeix una identificació plena amb el personatge que assumeix cadascú, que ha estat escollit lliurement. La colla troba fàcilment fórmules per tal que tothom, expressant-se amb llibertat, se senti acceptat, i ningú sigui discriminat. El joc simbòlic esdevé, de nou, una situació ideal per explorar i desplegar les capacitats de cada infant.

El vent entre les canyes

Arran de l'arribada d'un trobador a la contrada, el curtmetratge presenta una nena que s'autoafirma i és capaç de plantar cara a la prohibició de tocar música, decretada pel rei. L'Éliette troba la força interior i l'oportunitat per rebel·lar-se davant d'aquesta situació injusta, que manté empresonats al seu pare i la seva mare, pel sol fet de ser lutiers, i que afecta la quotidianitat de tota la resta d'habitants. El títol ***El vent entre les canyes*** ja és una metàfora que apel·la a la llibertat, a més de reflectir que la música, quan sona, supera totes les barreres i circula per tots els indrets.

Per al trobador i la nena tocar instruments és una necessitat vital, una expressió del seu ésser que no es pot reprimir per decret. Pel que fa al rapsode, és la manifestació del seu talent, a més que li serveix per guanyar-se la vida. Per a l'Éliette, es tracta d'una qualitat de la seva personalitat, una expressió identitària de l'educació que ha rebut del seu pare i la seva mare, també músics.

És molt interessant el moment en què la màgia del joc s'atura, perquè no troben qui se senti a gust amb el rol de princesa. La colla es reuneix per trobar-hi una solució. A la Roxane se li acut proposar-ho a les dues amigues amb qui jugava a randes i firetes abans d'embarcar-se a ser cavaller. Sense pensar-s'ho dos cops, el grup decideix que hi haurà dues princeses en lloc d'una, i així tothom tindrà un paper.

2. ELS CURTMETRATGES

L'un i l'altra es reforcen mútuament per fer front a la prohibició del rei, i posar en pràctica l'art musical, sense el qual no serien qui són ni es podrien desenvolupar amb plenitud.

El més interessant és la determinació que mou els dos personatges, en especial a la nena, malgrat la persecució constant dels soldats reials i, fins i tot, el perill de ser empresonada. Ella actua des del cor davant la prohibició absurda del rei, promulgada perquè el seu fill havia tornat de la guerra sord i mut. Per tant, contribueix decisivament a corregir la injustícia i fa que es restableixi el sentit comú, de manera que tothom pugui tornar a viure en pau i a gaudir de la música.

L'Éliette encén la guspira que necessitava el poble per plantar cara, i això fa que se senti acceptada i reconeguda per la comunitat, malgrat haver estat especialment discriminada per ser la filla dels lutiers. Quan tots els habitants del regne li fan costat de manera decidida, ni l'exèrcit hi pot fer res. A més, es dona el cas que, en tornar a sonar melodies, el príncep es restableix. Per tant, la nena recupera els pares i tota la possibilitat d'expressió de si mateixa mitjançant la música, el trobador pot tornar a tocar els seus instruments per acompanyar les gloses, i la gent frueix de nou de les notes musicals, com el vent entre les canyes.

Bango Vassil

Aquest curtmetratge fa referència a la discriminació de molts infants pel simple fet que la seva família pertanyi a un determinat col·lectiu social, en aquest cas al poble romaní. Arran de prejudicis purament racistes, classistes i culturals, la població gitana sempre ha estat especialment marginada a les societats europees, i els nens i les nenes en pateixen les conseqüències. Aquesta història ho plasma perfectament amb el comentari del nen que rebutja, fins i tot amb menyspreu, l'oferta innocent de la nena de provar unes galetes típiques de l'any nou romaní. Ell té molt interioritzada l'estigmatització de l'ètnia gitana, i acata l'avís del seu pare de no acceptar mai res que provingui d'aquesta població. Com a conseqüència, el nen assetja la nena, i li fa *bullying*.

Des d'un inici, la nena gitana és conscient dels seus drets, i respon als insults i la instigació del nen de manera contundent. Així és com inicien una baralla i, per accident, cauen pendent avall. Caldrà que els dos infants hagin d'unir forces per sortir-se'n, perquè comencin a relacionar-se d'una manera cabal i superin la tensió. És a dir, hauran d'aprendre a reconèixer-se l'un a l'altra, i el nen es veurà obligat a entendre que, davant seu, hi ha una nena de la seva edat, deixant de banda a quina ètnia pertanyi.

En quedar-se tots dos sols, atrapats i surant sobre una capa de gel a la deriva, la primera reacció serà mantenir l'equilibri

L'Éliette encén la guspira que necessitava el poble per plantar cara, i això fa que se senti acceptada i reconeguda per la comunitat, malgrat haver estat especialment discriminada per ser la filla dels lutiers. Quan tots els habitants del regne li fan costat de manera decidida, ni l'exèrcit hi pot fer res.

2. ELS CURTMETRATGES

a banda i banda, delimitant l'espai de cadascú. Aquesta situació de *supervivència* és una metàfora visual de l'enrocament en la confrontació entre la parella d'infants, que ve donada només pel fet de pertànyer a dues cultures diferents: la gitana i la paia.

Al cap d'una estona i en incrementar el risc que corren, el nen i la nena es posen a parlar i, gairebé sense adonar-se'n, s'embarquen en una conversa amical. Els infants comencen a trobar similituds entre les seves respectives tradicions, la qual cosa els demostra que no són tan diferents com es pensaven *a priori*. A partir d'aquí, acorden un pla i treballen alhora per sortir de la situació de perill, i ho fan col·laborant freqüentment i amb totes les seves forces.

Entre l'empitjorament de les condicions climatològiques i que han perdut molta energia estant enfadats, se'ls fa necessària la intervenció i l'ajuda de Bango Vassil, personatge de la mitologia gitana que dona nom al curtmètratge. Aquest salva i té cura dels dos infants per igual, sense distincions. Subtilment, els socors de Bango Vassil fan evident que tots els infants han de tenir garantida la igualtat de drets, sense cap tipus de discriminació. A més, el personatge aporta un element positiu de la cultura gitana, per compensar els prejudicis que se'n tenen.

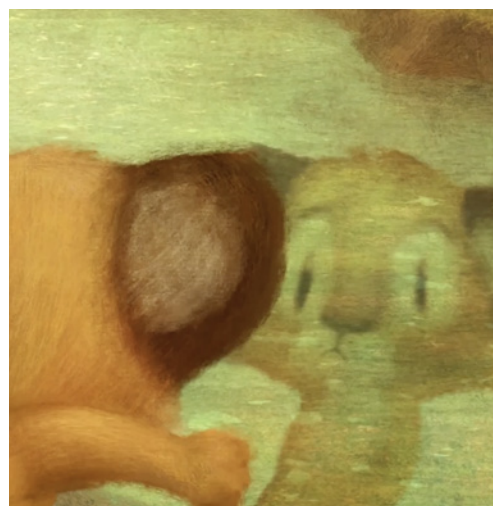
El tigre sense ratlles

El dret al respecte i l'acceptació de tots els infants contempla dos vessants. D'una banda, inclou la defensa de qualsevol diferència, en relació a allò que és considerat general. D'altra banda, té en compte el dret a una plena integració en la comunitat, sense que ningú sigui rebutjat per la seva diversitat. Aquest segon cas és el que relata la història d'aquest curtmètratge.

El protagonista és un petit tigre que ha nascut sense ratlles i tot fa suposar que no n'hi sortiran. Això implica que sigui rebutjat per la pròpia parentela, així com pels altres animals de la zona, que no el reconeixen com a tigre. Ell s'hi acosta però ni tan sols el temen. La carència de ratlles és motiu de tristesa per al cadell. Això li provoca angoixa, inseguretat i manca d'autoestima, la qual cosa condiciona la seva capacitat d'autorealització.

El curtmètratge se centra a criticar el menyspreu de la comunitat felina als trets particulars d'aquest petit tigre. Mostra el sentiment d'isolament que viu, i el neguit que li surtin les ratlles per aconseguir l'acceptació i no veure's discriminat. Necessita ser plenament reconegut com a tigre per desenvolupar-se amb plenitud. El desenllaç del conflicte es produeix de manera natural: un dia veu reflectit el seu pelatge ratllat en un estany. Es fa evident el canvi que això provoca en la percepció de si mateix, que finalment se sent en harmonia amb l'entorn, feliç i en pau.

Al cap d'una estona i en incrementar el risc que corren, el nen i la nena es posen a parlar i, gairebé sense adonar-se'n, s'embarquen en una conversa amical. Els infants comencen a trobar similituds entre les seves respectives tradicions, la qual cosa els demostra que no són tan diferents com es pensaven a priori.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de la sessió **Petites històries per ser qui es vol ser** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 4 hores, com a màxim).
4. Acció per compartir al [web](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

Abans de la sessió de cinema, us suggerim desenvolupar una activitat prèvia a l'aula d'una hora de classe. Us proposem un possible enfocament de la sessió, però el podeu adaptar com millor us convingui i sobretot en funció de si treballeu a P3, P4 o P5.

S'obre amb una roda d'aportacions dels nens i les nenes de la classe per enumerar: a què agrada més jugar a cadascú, amb quin animal s'identifica cada infant, i quin és el seu conte o personatge preferit. En funció de l'edat, es pot idear un joc d'agrupació dels infants a l'aula, segons predileccions i similituds. Una altra opció és buscar il·lustracions o fotografies de suport, per treballar-ho en petits grups (20').

Un cop feta sorgir la diversitat de tria i de combinacions que hi ha a la classe, aniria bé desplegar una activitat artística conjunta i breu per plasmar-ho. Algunes propostes que poden servir de font d'inspiració són: un mural de colorines, un *collage* d'imatges, una fotografia col·lectiva amb diferents complements de disfressa, o alguna altra de similar (20').

Tot seguit, el o la docent pot rescatar, de viva veu, algunes de les aportacions a les tres preguntes inicials, per connectar-les amb allò visible a la creació col·lectiva improvisada. Es recomana combinar-ho amb una dinàmica participativa per part de l'alumnat. I serà una bona ocasió per explicar que tots els nenes i nenes tenen reconeguts uns [drets](#), entre els quals hi ha aquells que acompanyen els infants a poder ser un mateix o una mateixa, i a viure en pau i respectar-se els uns i les altres.

Seqüència didàctica:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 4 hores, com a màxim).
4. Acció de compartir al [web](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

La idea és posar en valor els drets dels infants específics que aborda la sessió de cinema d'enguany:

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

És important lligar-los amb tot allò que hagi sorgit del cúmul d'aportacions dels nens i les nenes, i connectar-los amb el resultat de la intervenció artística de tot el grup classe (20').

Aquest procés de descoberta participativa fa emergir els continguts de l'aportació de cada grup classe a la sala de cinema. La recomanació és preparar un petit vídeo (dos o tres minuts, com a màxim), i a l'inici de la sessió projectar els de tots els grups classe participants. Una altra opció és que un petit equip d'infants faci de portaveu, i surti a mostrar el resultat del treball previ a l'aula.

En el moment d'organitzar l'anada al cinema, recomanem fer una breu presentació de la sessió **Petites històries per ser qui es vol ser**. Una opció és projectar el **tràiler** de la compilació **El vent entre les canyes**, on surten imatges de dos dels curtsmetratges que veuran i també d'altres. Una alternativa seria imprimir alguns fotogrames de les quatre peces que es projectaran, i comentar per sobre de què van.

Aquest treball previ a l'aula possibilita partir de les inquietuds dels infants, situar els drets a treballar, donar a conèixer la selecció de curtsmetratges i preparar l'anada al cinema entre tots i totes. A més, serveix per extreure els elements bàsics que cada grup classe aportarà a l'inici de la projecció, en format vídeo o de viva veu.

Serà una bona ocasió per explicar que tots els nenes i nenes tenen reconeguts uns drets, entre els quals hi ha aquells que acompanyen els infants a poder ser un mateix o una mateixa, i a viure en pau i respectar-se els uns i les altres.

3.3. Del cinema a l'aula

Juguem a ser allò que més ens agrada

Després de la projecció *Petites històries per ser qui es vol ser*, arriba l'activitat de creació a l'aula, que contempla subdividir el grup classe en quatre subgrups (potser per racons). Un bon punt de partida és buscar una fórmula per recordar els drets que reflecteixen els quatre curtmetratges seleccionats:

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

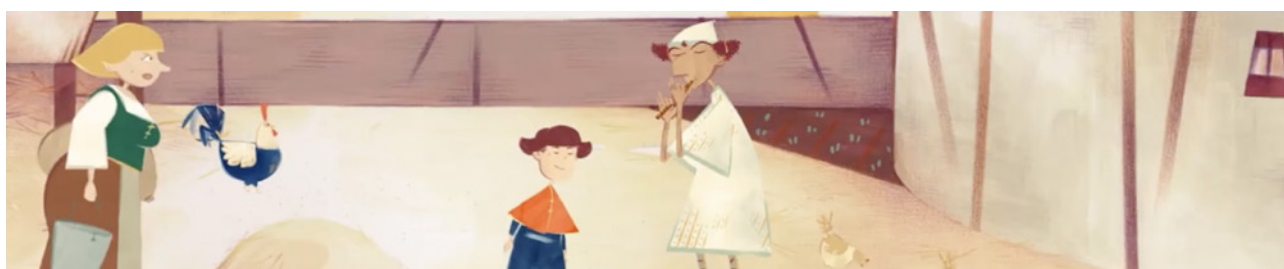
Cada subgrup tindrà l'encàrrec d'elaborar una sèrie de 4 a 6 dibuixos al voltant d'aquests drets, tot recordant aquelles escenes dels curtmetratges que els hagin frapat més. Per començar l'activitat, s'aconsella refrescar imatges, fent servir els vídeos, i comentar-les breument. A continuació, cada nen o nena farà individualment un o dos dibuixos pensant en el seu dret a ser ell mateix o ella mateixa. Per inspirar-se, es posarà en el lloc d'un dels personatges de les quatre històries projectades al cinema.

Arriba el moment de mirar quins dibuixos han fet els companys i les companyes d'equip. Per subgrups, cadascú explica què ha dibuixat i comparteix el perquè. Aquesta posada en comú servirà de punt de partida per definir la sèrie de 4 o 6 dibuixos de cada petit grup, amb el guiatge de l'equip de mestres.

Compartides les mirades dels i les integrants, l'equip passa a elaborar la sèrie de dibuixos acordats, per parelles. Si pel nivell educatiu es dona el cas, convé escriure un títol per a cada imatge i/o decidir-ne un per a tota la seqüència. En acabar les il·lustracions, cada subgrup pot pintar els dibuixos o treballar-los amb *collage*, la tècnica que el o la docent trobi més convenient i interessant, en funció de l'edat i les arts plàstiques que s'estiguin explorant.

1. Dret de tot infant a ser qui vol ser i a desenvolupar-se amb plenitud.
2. Dret de tots els infants a sentir-se acceptats, sense cap tipus de discriminació.
3. Dret a la llibertat d'expressió i al desplegament de les capacitats de cada infant.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Per finalitzar, es proposa algun tipus de posada en comú a l'aula. Així cada subgrup podrà explicar a la resta la seva sèrie de dibuixos. Amb aquesta presentació, s'aconseguirà repassar els drets dels infants que s'han abordat en les activitats d'abans i de després de la projecció **Petites històries per ser qui es vol ser**.

El resultat de cada subgrup es digitalitzarà per després compar-tir-lo al [web](#) amb la resta d'escoles participants. Per grup classe, també es pot confeccionar una presentació conjunta, en format digital, de les sèries de dibuixos dels quatre subgrups.

Aquesta activitat pot desenvolupar-se en una sola sessió d'una hora de classe. En aquest cas, en primer lloc, cal fer una distribu-ció de subgrups i tasques, una explicació breu de l'activitat i una recollida ràpida d'impressions sobre la projecció. En base a tot això, es recorda quins drets dels infants s'estan treballant, a mode de petita reflexió conjunta. La segona part de la sessió es dedica que cada subgrup elabori la seva sèrie de dibuixos.

Si és possible, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és de quatre hores lectives. Així es dona pes a la revisió dels drets a treballar i dels quatre curtmetratges de la sessió **Petites històries per ser qui es vol ser**, a la reflexió individual i col·lectiva, a l'elaboració i la posada en comú de les creacions fetes a l'aula, i a la recollida de les idees que vagin sorgint al llarg del procés.

L'objectiu d'aquesta activitat és que, entre tot el grup classe, s'elaborin quatre sèries d'il·lustracions sobre el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, i a viure en pau. El punt de partida són dibuixos individuals sorgits de tot allò que els hagi des-pertat la selecció de curtmetratges.

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Visionat dels films. Creació dels subgrups, tria dels drets a treballar i distribució de tasques.	Treball sobre els drets proposats i recordatori de com els curtmetratges ens serveixen per parlar-ne.
1 hora	Realització dels primers dibuixos individuals sobre escenes inspiradores. Acció per compartir-los en petit grup. Presa d'acords per elaborar el guió de la sèrie de 4 a 6 dibuixos per part de cada subgrup.	Els dibuixos inicials expressen les primeres impressions sobre el film i el dret treballat. En compartir-les, sorgeix el relat comú. Per equips, comentari dels dibuixos que han anat sortint i acord de les idees bàsiques per fer el guió de la sèrie.
1 hora	Per parelles, elaboració dels 4 a 6 dibuixos que configuren la sèrie de cada equip de treball per després passar-los a pintar o bé guarnir fent servir <i>collage</i> .	En el marc de l'equip de treball, s'elaboren i després es decoren els dibuixos que han resultat de les idees de tots i totes sobre el dret a tractar i la inspiració dels films.
1 hora	Cada subgrup o taula acaba la sèrie i, tot seguit, explica la seva creació a la resta de la classe. És important fer una posada en comú final.	Realització dels acabats de la sèrie de dibuixos per part de cada subgrup i, si s'escau, escriptura del títol de la seqüència. Presentació final de les creacions.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir en els drets a treballar a l'aula.

3.4. De l'aula al món

Un cop enviats els resultats del vostre treball a l'aula (ja sigui el previ i/o el posterior a l'anada al cinema) per publicar-los al [web](#), us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de què vol dir el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, per viure en pau.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa el dret a ser un mateix o una mateixa, per a nens i nenes d'aquesta edat.
3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **La infància creix amb Barcelona**.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat [Creacions escolars](#) del [web](#) i proposeu a les famílies entrar-hi.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzades les activitats prèvia i/o posterior a l'aula, cada grup classe ens farà arribar les reflexions i els aprenentatges de l'alumnat per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada escola i els compartirem al [web](#).

Des de l'apartat [Creacions escolars](#), podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius.

Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us enviarem per correu electrònic un qüestionari d'avaluació que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant any rere any.

L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de què vol dir el dret dels infants a ser un mateix o una mateixa, per viure en pau.

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa el dret a ser un mateix o una mateixa, per a nens i nenes d'aquesta edat.

3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **La infància creix amb Barcelona**.

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

- [Web del Cicle de Cinema dels Drets dels Infants](#)
- [Web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona](#)

Textos legislatius al web de l'Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida de l'Ajuntament de Barcelona (lectura fàcil):

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#)
- [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#)
- [Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#)

Altres:

- [Llei orgànica 8/2021 de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència](#)
- [Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#)
- [El lobito bueno](#), poema de José Agustín Goytisolo, cantat per Paco Ibáñez
- [Informe Petita infància i educació inclusiva a les escoles bressol municipals](#) de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona
- [Enfocament de drets, també a la primera infància](#)
- [La petita infància. Els drets dels infants més petits](#)
- [Pack d'activitats per treballar els drets de la infància](#)
- [Drets de l'Infant 02: «No discriminació»](#)
- [Drets de l'Infant 19: «Infants pertanyents a minories»](#)

4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Attilio (2020). *L'anquet lleig*. Barcelona: Edebé
- Budde, N. (2014). *Tal com ets, ets millor!* Barcelona: Takatuka
- dePaola, T. (2002). *Oliver Button és una nena*. Pontevedra: Kalandraka
- Estrela, J. (2022). *Noi, noia*. Barcelona: Takatuka
- Fischer, H. (2021). *Pitschi*. Barcelona: Blackie Books
- Philip, S. i Hindley, K. (2020). *Sigues tu mateix, Climent*. Barcelona: Baula

Filmografia

- *L'anquet lleig*. Jack Cutting (dir.). EUA, 1939
- *Yoko y sus amigos*. Iñigo Berasategui, Juanjo Elordi i Rishat Gilmetdinov (dir.). Espanya, 2015

Cicle de Cinema dels Drets dels Infants:
www.cinemadretsinfants.cat